

નહાના બાળકપર

સાવકી માનો જુલમ.

૦૧૬

----- ૩૦ -----

એક મોટા અરણ્યની પાસે એક ગરીબ લાંકડાં
તાર તેની ઘેરી, અને એ નાના છોકરાં સાથે
હતા. છોકરાનું નામ હરીઆ, અને છોકરીનું
પ્રાણકોર હતું. હરીઆ નવ વરસનો ને પ્રા-
ણકોર છ વરસની હતી. તે લાંકડાં કાપનાર ઘાળીજ
કંગાલ અવસ્થામાં હતા, અને તેની પાસે ખા-
વાને કંઈજ હતું નહીં. એક વખતે દુષ્કાળ પડ્યો
ને તેથી તેઓ બુખે મરવા લાગ્યા. એક દહાડો
સેતો તે પોતાના ગરીબ અવસ્થા વિષે વિચાર કરતો
હતો, ત્યારે તેણે પોતાની ઘેરીને કહ્યું કે, “હવે
આપણું શું થશે ! અને છોકરાઓનું શું આ-

પણે ક્યાંથી બરશું? તેની યેથી કે તો પેલા ખં.
 છોકરાંએની સાવકી મા હતી તેણે કહ્યું “કંઈ નહીં
 મને એક છુકતી મૂઝ પડી છે, તે એ કે કાલે સ-
 વારે એ બંને છોકરાંએને લખને ઘણા ખીજ
 જમલામાં જમશું, અને તેએને કંઈ ખાવાનું
 આપી ત્યાં બેસાડશું, ને આપણુ પાછા આવીશ
 એટલે તેઓ બુલા પડશે, ને પાછા આવી શ
 નહીં.” તેણે કહ્યું કે, “એવું મારાથી
 નહીં.” સ્ત્રીએ કહ્યું કે, “અરે એવકુર
 આપણે બંન્ના બુખયા મરી જમશું.” અને રાત
 હોડે તેને એન પડવા દીધું નહીં.

આખરે તેણે તેમ કરવાનું કમ્બલ કર્યું. તે બે
 છોકરાંએ કે જેને બુખને લીધે જરા પાણુ ઊંઘ
 આવતી ન હતી, તેએએ આ વાત સાંભળી અને
 પ્રાણુકારે યોગાના બાપને કહ્યું કે, “હવે આપણે
 શું કરીશું?” બાપએ કહ્યું કે, “કંઈ કર નહીં.”

નાહાના બાળકપર

સાવકી માનો જીલમ.

એક મોટા અરણ્યની પાસે એક ગરીબ લાકડાં વાઢનાર તેની બેરી, અને એ નાના છોકરાં સાથે રહેતો હતો. છોકરાનું નામ હરીઓ અને છોકરીનું નામ પ્રાણકેર હતું. હરીઓ નવ વરસનો ને પ્રાણકેર છ વરસની હતી. તે લાકડાં કાપનાર ઘણીજ કંગાળ અવસ્થામાં હતો, અને તેની પાસે, ખાવાને કંઈ હતું નહીં. એક વખતે દુષ્કાળ પડ્યો ને તેથી તેઓ બુખે મરવા લાગ્યા. એક દહાડો રોતો તે પોતાની ગરીબ અવસ્થા બિચાર કરતો હતો, ત્યારે તેણે પોતાના છોકરાને કહ્યું કે, “હવે આપણે શું થશે? જો પેટ આપણે ક્યાંય

તતીમેરી કે જે પેલાં જે છોકરાંની સાવકી મા
હતી તેણે કહ્યું “કંઈ નહીં મને એક યુકતી
મુજ પડી છે તે એકે કાલે સવારે એ અને છે-
કરાંઓને લઈને ખીચ જંગલમાં જઈશું, અને
તેઓને કંઈ ખાવાનું આપી ત્યાં બેસાડશું, ને
આપણે પાછા આવીશું, એટલે તેઓ જુઠાં પ-
ડશે, ને પાછા આવી શકશેજ નહીં.” તેણે કહ્યું
કે, “એવું મારાથી કદી થાય નહીં.” સ્ત્રીએ
કહ્યું કે, “અરે એવકુદ્? ત્યારે આપણે બધા ભુ-
ખથી મરી જઈશું.” અને રાત ઢહાડો તેને એ-
ન પડવા દીધું નહીં.

આખરે તેણે તેમ કરવાનું કબુલ કર્યું. તે
જે છોકરાંઓ કે જેને જુખને લીધે જરા પણ
ઉંઘ આવતી નહતી, તેઓએ આ વાત સાંભળી.
અને પ્રાણુકારે પોતાના સામને કહ્યું કે “
આપણે શું કરીશું?” બાઈએ કહ્યું
“એમન કહી પોતાની

સો આખો પછી પોતાના માથાપ જ્યારે સુષ
 ગયા ત્યારે હરીઆએ પોતાના બીછાનામાંથી હ
 ઢ્યો, ને હળવેથી ખારણું ઉઘાડ્યું, અને પો-
 તાના ખારણા આગળ પડેલા સફેત ચળકતા પ-
 થરા ગજવામાં જોડલા માયા તેટલા ભર્યા, પછી
 પાછો આવીને સુષ ગયો. બીજે દહાડે સવારે
 તેઓની સાવકી માએ તેઓને ઉઠાડ્યા, અને ક-
 હું કે, “તમે આજશુની માફક સુષ કેમ રહ્યા
 છો? તમને ખબર નથી કે, આપણને જંગલમાં
 લાકડાં કાપવા જવું છે?” પછી તેણીએ તેઓને
 એકએક રોટલીનો કટકો આપ્યો અને કહ્યું કે,
 “સંભાળીને ખાજો? કારણ કે, તમને આજે આ-
 ખો દહાડો ખાવાનું મળશે નહીં.” પછી તેઓ બ-
 ધા જવાને નીકળ્યા. ચાલતાં ચાલતાં હરીયાએ પો-
 તાના બીશામાંના પથરા એક પછી એક રસ્તામાં
 નાખવા માંડ્યા. ન જ્યારે તેઓ મોટા અરણ્યમાં
 આવ્યા, ત્યારે તેના બાપે કહ્યું કે, “તમે

કડાં એકદાં કરો, અમે પાશીના વગડામાં બીજાં લા
કડાં કાપીએ છઇએ,” એમ કહીને મા ને બાપ
બંને જતાં રહ્યાં. હવે આ બંને છોકરાંએ તેઓ-
ના મા બાપની વાટ જોઇને ઇને બપોરી તડકા-
માં સુઇ ગયાં, તે સાંજ પડી ત્યારે કહ્યાં. જેમ
જેમ અંધાર થતું ગયું તેમ તેમ તેઓ ગભરાતાં
ગયાં ને પ્રાણકોર તો ઘણીજ રડવા લાગી, પણ
હરીઆએ તેને દીલાસો આપીને છાની રાખી, અ-
ને કહ્યું કે, “એન હવે આંદરણ પડે, ત્યાં સુધી
સમુરી પકડ.” અને જ્યારે આંદરણ પડ્યું ત્યારે
હરીઆએ પ્રાણકોરને લઇને ચાલવા આંડ્યું. હવે
જે પથરા હરીઆએ આવતી વખતે રસ્તામાં ના
ખ્યા તે ચળકતા હતા. અને તેથી કરીને તેઓને
પોતાના ધરનો રસ્તો શોધતાં શોધતાં આખરે
તેઓ મધરાતે પોતાનાં ધર આગળ આવ્યાં, ને
ધરનું બારણું ઠોક્યું. આ સાંભળીને તેઓની સા-
|| ઘણીજ ધુસ્સે થઇ, પણ તેઓનો બાપ

તેઓને જોઈ ઘણાજ ખુશી થયો; પણ પેલી દુષ્ટ સ્ત્રીએ પોતાના ઘણીને પાછું પહેલાં પ્રમાણેજ જોર જીલ્લમથી કમુલ કરવાની ફરજ પાડી. તે રાતે તેણીએ ઘરમાંનાં બધાં બારણાં બંધ કરીયાં, અને આખી રાત જાગતી બેસી રહી, તેથી હરીયાને બહાર જવાની તક મળી નહી. બીજે દિવસે સવારે પાછી જંગલમાં જવાની તયારી કરીધી. અને જતે વખતે તેઓને એક એક રોટલીનો કકડો પહેલા પ્રમાણે આપ્યો.

જંગલમાં જતી વખતે હરીયાએ પોતાની પાસે બીજું કંઈ નહિ હોવાથી પેલી રોટલીનો કકડો ભાંગીને રસ્તામાં થોડો થોડો નાંખતો ગયો. આ વખતે તેઓ ઘણાજ ખીચ જંગલમાં પહેલા પ્રમાણેજ તેઓને મુકીને જતાં રહ્યાં. અહીંયાં આ ભાઈએ એકલાં મડ્યાં, અને પ્રાણુકાર તો ઘણીજ રડવા લાગી, તેને હરીયાએ પહેલાના જેવોજ દીલાસો આપ્યો, અને જ્યારે

આંદરણુ પડયું ત્યારે પોતાની બહેનને લઈને ચાલવા માંડયું, આ વખતે તેઓની આશા ભંગ થઈ. કારણ કે જે રોટલીના કકડા રસ્તામાં નાખ્યા હતા, તે બધા જનાવરે વીણી વીણીને ખાઈ ગયા હતા તેથી તે બાપડાને રસ્તો મળ્યો નહીં, એટલુંજ નહીં પણ એક ધણાજ ખીચ જંગલમાં ભુજા પડી ગયા. આવા ખીચ જંગલમાં આ નાના બાળકો મોટેથી રડવા લાગ્યા.

(લયલી પુત્રરૂ—રાહ.)

બહાલાં માત પીતા ક્યારે ગયાં,
કેમ આવી નહીં તમને ઘ્યા;
પશુ પક્ષીના ભો છે હાં ભારી,
અમને -કેમ—ગયાં-રે—વિસારી;
નાના બાળકો રજાતાં મુક્યાં,
થયાં છઠ્ઠાં ભુખ્યાં ને તરશ્યાં;
ભારી પેટમાં થઈ છે આગ,
ભુખ લાગી છે અમને અધામ;

શાવડી માએ ક્યું છે આ બધું,
 અમને માલમ છે દીલથી સંકુ;
 સગી મા જે હતે એવે ટાળે,
 તે કદી એવું કરી નહી ગળે;
 દુઃખ અમ પર પડ્યું છે ભારી,
 તેમાંથી—રે—તું—લે—ઉગારી;
 કર મહેર એા હશ્વર તું અમ પર,
 નિરદોષ છદએ અમેરે ખરેખર

પ્રાણકેાર તો મોટથી રડવા લાગી, ને હરી
 આને કહ્યું કે, “એા બાઈ આ વળતે આપણી
 સગી મા જે હતે નો, તે બાપડને જે ખાવા મ-
 જાતે તેમાંથી અરધી કકડી આપણને આપતે. ને
 જે કંઈ નહી મળતે તો ખાચારી, પાણી પાઈ સુ-
 વાડતે, પણ આવી ગરીબાઈમાં, આપણા આવા
 ખુરા હાલ ન કરતે; (ઉમર જેઈ) અમે—એા-
 હશ્વર !!! અમારા જેવાં કંઈ સહાનૈ બાપડોની
 સગી માને મરણ નહીરે આપતો, કંઈક કે સ

ત્રી નાના દીલમાં જરાએ દગા નથી હોતી. ને
 મોટેથી રડવા લાગી. હરીઆએ બેહેનને છાની
 ગળી, આંસુ વુઝી, કહ્યું કે, “ઓ બેન, જો આ-
 પણે ગડી રીને મરી જઈએ, તો પણ અલી
 કોઈ પુછવાનું નથી, તથા કોઈ છાનું રાખવા
 આવવાનું નથી, તેની ઉડ, પેલા સામે જાડ તણે
 આપણે સુધ જઈએ. ને મળશ્કે ઉડી રસ્તાની
 યાદમાં જશું. પ્રાણકોરે ઘણાજ ધીમે અવા-
 ને કહ્યું. બાઈ ચલા ને તેઓ બન્ને જણા એક
 જાડ તણે સુધ ગયા. બીજા દહાડે મોટે મળશ્કે
 ઉડી, તેઓને જ્યા રમતા સુઝ્યો તે તરફ ધીમે
 ધીમે ચલ્યા.

આગળ જતાં પ્રાણકોરને પાણીની તરશ
 ગાળી, જેથી બાઈને કહ્યું કે, “બાઈ હરીઆ,
 મને લગરીક પાણીની તરસ લાગીછે આ કરણા
 રસના શબ્દ શાંભળતાંજ હરીઆએ બેહેનને ક-
 હ્યું કે વહાલી બેહેન પ્રાણકોર, આવાં અધોર વ-

નમાં પાણીનું એકે ટીપું હોય એવું મને લાગ-
તુ તો નથી, તો પણ હું જરા આગળ જઈ એની
શોધ કરું છું. તું જરા અહીં બેસજો”

હરીઆએ પ્રાણકેરને એક ઠેકાણે બેસાડી
પછી પોતે જરા આગળ ચાલ્યો. ચાલતાં ચા-
લતાં એની નજરે એક મોટો ખાડો જણાયો,
તેની અંદર ડોકીઆં કરી જોયું તો એને મા-
લમ પડ્યું કે તે કુવો છે તેથી બહેનને બૂમ પાડી
કે પાણી પીવું હોય તો આવ, અહીં કુવો છે.

બહેન કુવા આગળ આવ્યાં પછી પાણી કે
વી રીતે પીવું તેનો ત્રીયાર પડ્યો; કારણ કે તે-
ઓની પાસે કંઈજ વાસણ નહોતું કે જેથી પાણી
પીએ. એટલામાં હરીઆએ માંહે ઉતરવાનો વિ-
ચાર કરી, કુવો કેટલો ઉંડો છે તે જોવાના હેતુ
થી જરા આગળ થઈ જુવે છે એટલામાં તે ઠે-
કાણે તેનો પગ લપસ્યો જેથી એકાએક તે કુ-
વામાં પડી ગયો. આવો અહ્યુત અમતકારીક બ-
નાવ જોઈ બહેનનું મોં એકદમ શીકું પડી ગયું;
આહા! શું દૈવક્રોધ. થોડીવાર પછી તેની ટૂંક
ઉપડી, અને બૂમ પાડી કે, “માથ, માથ, મો”

ભાઈ, તું ક્યાં ગયો આટલી બધી વાર થઈ તું કેમ નથી આવતો વાડ? કેમ મેં પાણી માગ્યું લેતી મુશ્કેલી થયો કે શું” પછી મોટેથી રડી પડીને બહુજ કકલાટ કરવા માંડ્યો. તે રડતાં રડતાં બોલી, “અરે ચંડાલણી મારી સાવકી મા તારા જુલમથી આ સર્વે દુઃખ અમને સહન કરવું પડેછે. હાયા હાયા! મારા વાહલો ભાઈ મરણ પામ્યો !!! રે હાયા! હાયા!! હું એકલી શું કરું? હવે મને કોણુ બચાવનાર” !!! એમ કહી મોટેથી રડી પડી. પછી:—

કુંવરી કુંવર મારાં લાડકાં એ રાહ.
 બાકા ભાઈ હરીઆ, તુજમાં હતી મુજ આશ;
 માયે મારે પડ્યો હવે, જંગલનો એકાંત વાસ.
 રડી રડીને મરં અહીં, નહીં કોઈ સાંભળનાર;
 તુજ વિના ભાઈ હવે, હું હુ નીરાધાર.
 માત પીતા તજ એકલાં, ગયાં વનની બહાર;
 સાવકી માના જુલમનો, ખરે ખરો એ ખાર.
 દુઃખ પડ્યું હવે મુજપર, હાયા કેમ ખમાય;
 ભાઈ-ભાઈ-રે કરતાં. જીવ મારો જાય.
 આ અધાર વનમાં મનેરે, નથી મુજનો દલાળ;

હાથરતેખી નહી ગમ્યું, કીધી જુદાઇ આજ.

રડતાં રડતાં છાતી ભરાઇ આઠ્યાથી તે
તેજ જગાપર ખેશુધ થઇ પડી, હાય, હાય, આ
વેળાએ તેને સાવધ કરનાર કોણુ છે? પ્રભુ શી-
વાય કોઇ નહી!! થોડીક વારમાં એવું બન્યું
કે પાંચ ચોરો તે જંગલમાં કોઇ એક ઠેકાણે-
થી ચોરી કરી આવતા હતા, હવે તેઓમાના કેટ-
લાકને ઘણીજ ભુખ લાગી પણ ખાવાને કંઈજ
મળે નહી. તેઓ જાતે નીચ હતા તેથી જનાવરો-
ના શીકાર કરી ખાવાને તેઓને કંઈજ દોષ ન-
હી. ત્યારે તે પાંચમાનાં એકની નજર પ્રાણુકોર
પર પડી તેઓ થોડેક દુર હતા; અને વળી પ્રા-
ણુકોરના દીલમાંના પેરણાનો રંગ કંઈક ધાંગો
હતો. તેથી તેઓને એવું લાગ્યું કે કોઇ જના-
વર તરશ મટાડવા વાવપર આઠ્યું હશે તેથી બ-
ધા ચોરો એકમત થઇ આગળ જઇ જુએછે તો,
એક નાની છોકરી ખેશુધ સાલતમાં કુલ આગ-
ળ પડીછે. તેઓમાંનાં કેટલાકને પ્રાણુકોરની હ-
વા આવી તેથી સાવધ કરી ને સવે-હકીમત મુ-
છી. “ પ્રાણુકોરે કલું, અરે ભાઈઓ તમે કાણુ

છો,? આવા એકાંત વાસમાં શું પરમેશ્વરે મારા ભા
 ધને કુવામાંયા કાઢવા મોકલ્યાછે? ત્યારે, શાંભળો
 ભાઈઓ, મારો મોટો ભાઈ આ કુવામાં પડ્યો છે,
 તેને વહેણા કહડો નહીંતો એનો પ્રાણ જશે ચોરો-
 માંના કેટલાકને તરતાં આવડતું હતું તેથી એ
 તણુ જણા માંહે પડ્યા, અને હરીઆને ઘણીજ
 એશુદ્ધ હાલતમાં બાહાર કહાડ્યો. બીજાઓએ આ
 બુ બાબુથી ઝાડના પાંદડાં ને સુકી ડાંખલીઓ
 લાવી અને કેટલુંક ધાંસ લાવી, તે સર્વેને સળગાવ્યું
 અને મોટું તાપણું કીધું કે જેથી થોડીવારમાં, હરી
 આના દીલમાં ગરમીએ પ્રવેશ કીધો, પછી એ
 ધીમેધીમે સાવધ થતો ગયો. લગ ભગ અડધોક
 કલાક એની સાર વાર કીધા પછી, એ તદન સુ-
 દ્દીમાં આવ્યો. અને એનને ગળે બાજી પડ્યો.
 આ વેળાએ બંનેના હરખનો પારજ નહીં આવ્યો!

પછી હરીઆએ પોતાની બેહેનને તે વાત
 કોણ છે અને ક્યાંથી આવ્યા તે વિષે પૂછ્યું.
 પ્રાણકોરે કહ્યું, ભાઈ એ લોક કોણ છે ને ક્યાંથી
 આવ્યા તે હું જાણતી નથી, તેથી તુંજ હવે તે-
 આને પૂછ; કારણ કે તારું જીવનદાન આપનાર એ

જ લોકો.છે. હરીઆએ પોતાના બંને હાથ જે
 ડી પાંચજણા સામે ડભો રહ્યો અને પુછ્યું કે
 “અરે મને જીવતદાન આપનારાઓ આપ કોણ
 અને ક્યાંથી આવ્યાછો, એ જે કહેશે તો હું ત
 મારો ધણોજ ઉપકારી થઈશ.” તેઓમાંના એકે
 કહ્યું, “દીકરા, અમે ચોરો છીએ, અમારો ધંધો
 સૌ પૈસાવાળાઓને મારી, લૂટી, તેઓની મીલકત-
 ને જેર જીવલમથી છીનવી લઈએ છીએ.” આ
 સાંજળતાંજ પ્રાણ બોલીકે, “ભાઈઓ જે તમે ત-
 મારી કમરમાં ખોસેલી તરવારથી અમારા બંને-
 ના પ્રાણ લેશે તો અમારાપર ઉપકાર કર્યો કહે
 વાશે.” બધા ચોરો આ શબ્દો શાંભળતાંજ અચ-
 રત પામ્યા, ને તેથી તેઓએ પુછ્યું કે. “એન
 તમને તમારા જીવનો કંટાળો કેમ આવ્યોછે ત્રા
 કે ? શું તમે વગર માઆપના છો.” તેણીએ ઉ
 ત્તર વાળ્યો કે, “ભાઈઓ, અમે કંઈ વગર મા
 આપના તો ન કહેવાઈએ તોપણ આ પ્રસંગે જે
 કહેવાને અમે જરાએ અમકાઈતું નથી. અમારી
 સગીમાંના મરણથી અમારા પિતા અમને ત્રી
 જ મા લાવ્યા, કે જેના પ્રતાપથી, અમારા પિ-

તાએ અમને આ અધોર વનમાં એકલાં મેલી
જતાં રહ્યાં. એટલુ બોલતાં તે બાપડીરડી પડી,
તેથી અંધા ચોરોને તેની દયા આઁવાથી તેની
આંખો લૂછી નાંખી. સાર પછી થોડીક વાત
ચીત થયા પછી, ચોરોએ પોતાના પાસનો કંઈક
પૈશો તે થોડો ખોરાક આપી, ગામમાં જવાનો
માર્ગ બતાવ્યો, આગળ ચાલતાં થોડેક છેટે તેઓ
ગામને પાદરે આઁવા, જ્યાં એક મોડું વડનુ
ઝાડ હતું, ત્યાં એક અતિ સ્વરૂપાન સ્ત્રી આશરે
વચમાં પાંતરીસની જે, પોતાની દાશી સાથે રૂપા
ના થાળામાં પૂંજની સામગરી લાવી, તેણી તે
ઝાડની પ્રદક્ષણા કરતી હતી. પ્રિય વાંચનારાઓ,
તમે કદપના કરી શકશો કે, એ દ્રવ્યવાન સ્ત્રીને
વડના ઝાડને પ્રદક્ષણા કરવાનું કેમ હશે વાર?
જુઓ તે સ્ત્રીના ઘણી પાસે ઘણીજ સંપત્તી હ-
તી પણ સંતતી નહોતી, જેને માટે તે ગાંડી બ-
ની ગઇ હતી. આવે ડોકાણે હસમુખા છોકરાંઓ
જેમ તેઓને પાસે તેડી, તેઓ કાણ છે અને
ક્યાંથી આઁવા, તે સર્વે હકીગત પુછી લીધી.

સાવધાન માના પ્રતાપથી હરીઓ અને પ્રા

છોકારને અતીદુઃખ વેઠવું પડ્યું હતું, અને વળી તેનિરદોષ બાળકોનો કાંઈજ વારસ ન હોવાથી, તે સ્ત્રીએ આ બંને છોકરાંઓને પોતાના જેવા કરી રાખી તેઓને બાળાવી ગણાવીને પરણાવી આપ્યા. અને તેઓને તેના માઆપની યાદ પડવા દીધી નહીં. ટુંકમાં, હમેશ તેઓની મરજી પ્રમાણે ચાલતાં.

વાંચનારી બાપ્તઓ! આ બચારાં નિરાધાર બાળકોની સ્થિતિ વિષે તને જરા દયા ઉપજેછે કે નહીં ? અરે વાચનારી બહેનો, અને માતાઓ! તમે જો કાંઈ બાળકોની આવડી મા હો તો એવું સમજજો કે, તેઓ તમારાં પોતાનાંજ પેટના બચ્ચાં છે. અને તેઓનું જતન કરવાને જગતકર્તાએ તમોને સરજાવ્યાં છે. જો તમારાં પોતાના પણ બાળક હોય, તો તેઓ વચ્ચે તથા તમારા હોરમાય બાળકો વચ્ચે કાંઈ જુદાઈ ગણશોમાં.

ઓરમાય બાળકો ઝિપર જુલમ કરવાનું આપણી દેશી સ્ત્રીઓમાં છે એટલુંજ નહીં પણ અંગ્રેજોમાંથી જોવામાં આવે છે. તે વિષેનો એક ખરો બનેલો હેવાલ, કયસરે પીનના ૬ મી દીસે-
આરે ૧૮૮૫ ના અંકમાં

જોસફોરધીન નામના એક અંગ્રેજને તેની
 ગહેલી ધણીઆળીના પેટના એ ફરજ હો હતાં, તેમાં
 એક છોકરા અને એક છોકરી હતી. તેઓની વય
 આઠ અને દશ વરસની હતી, તેની નવી બાયડી
 પોતાના મજકુર સાવકાં છોકરાઓ ઉપર ઘણો જુ-
 લમ પાડતી હતી, તથા તેઓને ખાવાને પણ આ-
 તી નહતી. એ વાત તે છોકરાંઓનો બાપ સારી પે-
 ઠે જાણતો હતો. પણ એ માટે તે પોતાની નવી
 બાયડીને કશો ઠપકો દેતો હતો નહીં. બાળકો દુઃ-
 ખના માર્યા મહોલામાં પડેલું ખડેલું ખાતાં હતાં
 જે જોઈ આંડાશી પાડોશીને દયા આવતી પણ
 તે સખત લક્ષડાંના માબાપને દયા આવી નહીં.
 એ વાત પોલીશને ખબર પડી તેથી તેઓ બા-
 લકેની ડાકટર પાસે તપાસ કરાવી. ડાકટરે જ-
 ણાવ્યું કે તેઓ ઉપર ઘણોજ જુલમ તથા મા-
 ન પડેલા લાગેછે, તથા ખોરાક નમળવાથી તે-
 યોની લાક્ષત ધણી ખરાબ થઈછે. આઉપરથી
 ખેવા અને ઘાતફા માબાપને વેમાઉથ પોલીશ
 કોરટમાં બે માસનો સખત કેદખાનાની સજા થઈછે.

સમાપ્ત.

જી. કે. રાણેની.

ખનાવેલી ચોપડીઓ.

- ૬ રાજ કુમારનીવાત. (, , , ૦—૦—૩
- ૭ સામુવહુની લડાઈમે ભાજ દરેકની ૦—૦—૩
- ૮ રાજ કન્યાની વાત..... ૦—૦—૩
- ૯ દુઃખીઆરી કમળા..... ૦—૦—૩
- ૧૦ નબળો માટીખર્ચરપર સુરો... ૦—૦—૩
- ૧૧ કંજુસ કાનહાસ. ૦—૦—૩
- ૧૨ જુગારી બાપનો સમજી દીકરો.

(હવે છપાશે)..... ૦—૦—૩

ત્રણપાઈની ચોપડી અરધાઆનાની એક ડી
કીટમાં ચોપડીઓની નકલ પાંચ મોકલવામાં આ
વશે સામગ્રી લેનારને કમીસન મળશે.

દે. જી. કે. રાણે. નાનાશંકર શેઠનીગતી
ઘર નંબર ૨૫ મુળદે.

